

УДК 37.015.31

Гриньова М. В.

НАУКОВА ШКОЛА «САМОРЕГУЛЯЦІЯ ЯК ОСНОВА УСПІШНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

А *Інноваційна робота авторської наукової школи «Саморегуляція як основа успішної педагогічної діяльності» спрямована на відпрацювання трьох домінант: студент – викладач – освітнє середовище, де саморегуляція є вищим ступенем діяльності, вона озброює вмінням учитися впродовж життя. Розкривається сутність наукової школи як неформального творчого колективу дослідників різних поколінь, об'єднаних загальною програмою та стилем дослідницької роботи.*

Ключові слова: наукова школа; саморегуляція; формування саморегуляції діяльності; аспекти саморегуляційної діяльності

Постановка проблеми. Саморегуляція притаманна всім природним об'єктам і проявляється в збереженні стабільності стану при дії зовнішніх факторів, забезпечуючи функціонування природних живих і неживих систем. У світовій педагогіці ця проблема останні роки набула першочергового значення у програмах освіти. Саморегуляція – вищий ступінь діяльності, здатність індивіда створити програму діяльності і на цій основі керувати своїми діями і станом. Компоненти саморегуляції є оптимально-послідовними віхами, що призводять до одержання кінцевого результату [7].

Феномен саморегуляції – утворення біосоціальної, тому виток її в природних фізіологічних системах людини, яка здійснює життєдіяльність і життєтворчість у суспільстві, тобто в соціальному середовищі. Це утворення психосоціальної, тому що реалізується через взаємодію свідомих і несвідомих процесів у психіці людини, яка визначає процеси регулювання і саморегулювання. Формування саморегуляції організовує навчальну роботу людини, озброює вміннями самостійного виконання завдань, закладає основи вміння вчитися, що є головним завданням освіти, тому питання формування саморегуляції і пошуки оптимальних шляхів його здійснення є актуальними і відповідають потребам сьогодення. Саморегуляція в природних і технічних системах спрямована на збереження параметрів цих систем при дії зовнішніх сил. Вивчення механізмів регуляції в біологічних системах дало можливість відібрати сукупність педагогічних засобів, які дозволяють регулювати мисленнєву діяльність і формувати саморегуляцію, відпрацювати і перевірити на практиці структуру саморегуляції, доцільну для

будь-яких видів діяльності, включаючи навчальну.

Мета статті є питання саморегуляції, її результат, а саме виховання цілеспрямованості, організованості, вміння володіти собою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Людина навчається, виховується, існує в діяльності. Діяльність, її спрямування, розвиток, організація є тією ланкою, що дозволяє створити умови для розвитку здібностей, формування готовності й здатності до культурної діяльності. У навчально-виховному процесі діяльність особистості може відбуватися як «примус», що йде ззовні, так і бути внутрішньо-свідомо регульованою через розуміння й опрацювання компонентів саморегуляції. В останньому випадку ми маємо феномен саморегуляції.

Саморегуляція у навчально-виховній діяльності є багатограничним утворенням, яке розглядається в науковій літературі з різних аспектів. На необхідність вивчення саморегуляції, як компонента загальної обдарованості, вказували Б. Ананьєв, Н. Лейтес, Т. Щукіна; на формування саморегуляції, яка стимулює мотивацію діяльності – В. Розов, М. Савчин; на пошук способів дії, вибір засобів самоконтролю – А. Маркова, В. Паламарчук; на емоційну сферу людини – І. Зязюн, Ю. Миславський; на діяльність, яка виховує людину і формує її саморегуляцію, – І. Бех, Л. Виготський.

Діяльність можна вважати навчальною тільки в тому разі, коли зміни у суб'єкті відповідають цілям. Саморегуляція є оволодіння засобами виконання навчальних операцій таким чином, щоб будь-яка зміна умов завдання, зустріч із різними утрудненнями спричиняло таку дію мислення, що призводить до самостійного розв'язку завдання чи проблеми (М. Бур-

да, В. Давидов, Д. Ельконін, М. Легкий, І. Лернер, С. Максименко).

Формування саморегуляції організовує роботу людини, озброює вміннями самостійного виконання завдань, закладає основи вміння вчитися, що є головним завданням освіти, тому питання формування саморегуляції і пошуки оптимальних шляхів його здійснення є актуальним і відповідає потребам сьогодення.

Виклад основного матеріалу. У 2004 р. при Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка була відкрита авторська наукова школа «Саморегуляція як основа успішної педагогічної діяльності».

Наукова школа (рос. *научная школа*, англ. *scientific school*, нім. *wissenschaftliche Schule f, Richtung f*) – форма організації колективної наукової праці співробітників НДІ, ВНЗ, наукового центру тощо під керівництвом лідера школи, як правило, відомого вченого. Характеризується єдиною дослідною програмою, спільністю наукових поглядів і стилю наукової діяльності в конкретній галузі. Лідер є автором програмної концепції – основи для вирішення наукових задач [5].

Саморегуляція – це вміння особистості бачити кінцеву мету діяльності, самостійно знаходити оптимальні шляхи її досягнення і добиватися здійснення.

Отже, для викладача вищого навчального закладу головне – це студент, його навчання, вміння самостійно і творчо працювати; сприяння всебічному розвитку особистості; становленню гідного члена громадянського суспільства. Психолого-педагогічна підтримка і забезпечення всебічного розвитку особистості студента є одними із провідних завдань природничого факультету.

Другий пріоритет – викладач, його саморегуляція, самовдосконалення, розвиток наукового і творчого потенціалу. У професійній підготовці викладача виділяються такі основні компоненти: мотивація, знання, творчість, досвід. Одним із головних принципів є розвиток здатності швидко реагувати на зміни у педагогічній науці та трансформувати нові технології навчання, задовольняючи індивідуальні потреби студентів [4].

Розуміючи під освітнім середовищем природне або штучно створюване соціокультурне оточення студента, що включає різні види засобів і змісту освіти, способи забезпечення продуктивної діяльності студентської молоді, розглядаємо діяльність факультету як школу досягнень і успіху. У функціонуванні освітнього середовища головним є орієнтація на людину як основну цінність. Увага приділяється тому, щоб допомогти студентові усвідомити та побудувати себе, знайти своє місце і визначити соціальну роль в стосунках із зовнішнім світом, активізувати механізми внутрішньої активності студента в його взаємодіях із середовищем. При такій організації освіти переноситься акцент у діяльності викладача з активної педагогічної дії на особу формування «освітнього середовища», в якому відбувається її особистісне самотворення [2].

Авторська наукова школа активно працює, вона в постійному науковому пошуку, її робота постійно спрямована на: реалізацію стратегії інноваційного розвитку на основі новітніх алгоритмів управління; теоретичні та практичні основи підготовки менеджерів до маркетингової діяльності; тенденції професійної підготовки майбутніх керівників навчальних закладів до інноваційного управління; систему професійної підготовки магістрів з управління проектно-інноваційною діяльністю; дидактичні основи навчальної взаємодії викладача і студента у процесі вивчення педагогічних дисциплін; професійний розвиток і саморозвиток особистості в творчій спадщині А. С. Макаренка; дидактичні основи ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів; теоретико-методологічні основи формування саморегуляції навчальної діяльності школярів.

Саморегуляція є вищим ступенем діяльності, коли вміння виконувати навчальні операції перетворюється на навички та послідовність їх здійснюється автоматично. Саморегуляція у навчанні є оволодіння засобами виконання навчальних операцій таким чином, щоб будь-яка зміна умов завдання, зустріч із різними утрудненнями спричиняло таку дію мислення, яка призводить до самостійного розв'язку завдання чи проблеми.

Формування саморегуляції організовує навчальну роботу людини, озброює вміннями самостійного виконання завдань. Зкладає основи вміння вчитися, що є головним завданням освіти, тому питання формування саморегуляції й пошуки оптимальних шляхів його здійснення є актуальним і відповідає потребам сьогодення [7].

Саморегуляція діяльності розглядається нами у декількох аспектах.

Соціальний аспект саморегуляції – здатність індивіда знайти своє місце у суспільстві, згідно зі своїми здібностями, можливостями та уподобаннями.

Психологічний аспект саморегуляції розкриває механізм формування саморегуляції через взаємодію свідомості і підсвідомості, рефлексії, мислення.

Педагогічний аспект саморегуляції є створення таких методик і дидактичних умов, які сприяли б формуванню як окремих компонентів саморегуляції, так і їхньої системи.

Відповідно до зазначеної вище проблеми у 1991 р. нами захищено кандидатську дисертацію на тему «Формування саморегуляції навчальних дій у молодших школярів», а у 1998 – докторську на тему «Теоретико-методологічні основи формування саморегуляції навчальної діяльності школярів» (спец. : 13.00.01 – теорія та історія педагогіки).

Відповідно до наших досліджень напрямами наукової діяльності вважаємо: теоретико-методологічні основи формування саморегуляції навчальної діяльності школярів; теоретико-методологічні засади підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін до професійної діяльності у профільній школі; теоретичні і методичні засади реалізації здоров'язбережувальних технологій у професійній

діяльності майбутніх учителів біології; тенденції професійної підготовки майбутніх керівників навчальних закладів до інноваційного управління: теоретико-методологічний аспект; теоретичні та практичні основи підготовки менеджерів до маркетингової діяльності; систему професійної підготовки магістрів з управління проектно-інноваційною діяльністю; дидактичні основи навчальної взаємодії викладача і студента у процесі вивчення педагогічних дисциплін; професійний розвиток і саморозвиток особистості в творчій спадщині А. С. Макаренка; дидактичні основи ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів; теоретичні і методичні засади управління адаптивно-педагогічним проектуванням регіональних освітніх систем підвищення кваліфікації педагогічних працівників [8].

Як результат наукової діяльності є студентські перемоги, перші місця на всеукраїнських наукових конкурсах з напрямів «Педагогіка», «Менеджмент», «Інтелектуальна власність».

Під нашим керівництвом протягом 2013–2015 рр. виконувалося фундаментальне дослідження «Виховний потенціал системи студентського самоврядування вищих навчальних закладів України». У 2016–2018 рр. виконується фундаментальне дослідження «Адаптація внутрішньо переміщених осіб до університетського середовища засобами студентського самоврядування». Секція № 19. Педагогіка, психологія, соціологія, українознавство, проблеми освіти і науки, молоді та спорту.

Результатом розвитку діяльності наукової школи є видання збірника наукових праць «Витоки педагогічної майстерності», серія «Педагогічні науки» ліцензованого Міністерством освіти і науки України як фахове наукове видання.

Дослідження, виконані разом із співробітниками, дозволили створити в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка мережу наукових музеїв: еволюційної зоології; загальної та регіональної геології імені В. І. Вернадського; життя і діяльності А. С. Макаренка; меморіальна аудиторія-музей І. А. Зязюна; Центр Макаренкознавства, науковий центр «Школа «Лідер майбутнього» [3].

Також нове життя отримав Ботанічний сад – полігон для відкриття нових спеціальностей: біології, екології, основ аграрного виробництва, здоров'я людини. Для їхнього функціонування було відкрито музей Українського садівництва і квітництва під відкритим небом, Зелений клас, рокарій, сирінгарій, дендропарк, створено нові колекції рослин у закритому і відкритому ґрунті, відкрито пам'ятну стелу українському вченому-ботаніку, академіку М. М. Гришку.

Нами проведено біля 90 міжнародних, всеукраїнських і регіональних науково-практичних конференцій і семінарів із природничих і педагогічних наук, присвячених актуальним питанням розвитку та впровадженню інноваційних засад педагогічної майстерності, освітнього менеджменту, управління

проектами та інноваціями, саморегуляції, біоетики, збереження природного біорізноманіття та здоров'я людини [1].

Така робота стала базою для наукових досліджень з підготовки майбутнього вчителя: науково-методичні основи професійної підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін у ВНЗ; дидактичні засади розроблення електронного підручника як засобу індивідуалізації навчання студентів аграрних коледжів; виховання лідерських якостей майбутніх учителів у системі студентського самоврядування; теоретико-методологічні засади підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін до професійної діяльності у профільній школі.

Створена система наукової роботи школярів для вступу у ВНЗ. Із цією метою нами розроблені наукові напрями: формування у старшокласників комунікативної компетенції в процесі вивчення іноземної мови; дидактичні умови творчого розвитку старшокласників у процесі вивчення предметів природничого циклу загальноосвітньої школи; педагогічні умови діяльності дитячих творчих колективів Полтавщини; педагогічні умови природоохоронного виховання старшокласників; виховання фізичних якостей старшокласників у навчально-тренувальних групах дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Розроблена низка підручників і навчально-методичних посібників, які мають гриф Міністерства освіти і науки України: «Сучасна біологія. Тести теоретичної частини I, II, IV–VII міжн. біологічних олімпіад» (2012, гриф МОН); «Розвиток творчості школярів у процесі вивчення шкільного курсу біологія. Система «Дидактосервіс» (2014, гриф МОН), підручник «Біологія-10» (2010), «Хімія : довідник для абітурієнтів та учнів загальноосвітніх навчальних закладів» (2012, 2013, 2014, 2015).

Виконуючи роль голови журі обласних олімпіад з біології, педагогіки і психології, обласного етапу конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України, обласного конкурсу «Класний керівник року», члена конкурсної комісії конкурсу Всеукраїнських студентських наукових робіт в галузі «Менеджмент», свої наукові інтереси завжди зосереджуємо на розробленні сучасного менеджменту в освітніх закладах, а саме: виховання лідерських якостей майбутніх учителів у системі студентського самоврядування; моделювання процесу навчання в системі підвищення кваліфікації вчителів; педагогічне стимулювання професійного зростання вчителів загальноосвітніх навчальних закладів; підготовка майбутніх менеджерів АПК України до попередження конфліктів в управлінській діяльності.

Крім того, наша винахідницька діяльність включає 10 авторських свідоцтво та патентів на винахід, отримання у 2012 р. Державної премії України в галузі науки і техніки за роботу «Реалізація стратегії інноваційного розвитку на основі новітніх алгоритмів управління».

Упродовж 7 років нами здійснювалося наукове керівництво «Полтавською школою місцевого і сту-

дентського самоврядування «Лідер майбутнього», головною метою якої вбачаємо формування нової генерації відповідальних і порядних державних управлінців. Учасники студентського самоврядування ведуть активну наукову діяльність.

Автор ефективних методик з менеджменту освіти: теоретичні і методичні засади управління адаптивно-педагогічним проектуванням регіональних освітніх систем підвищення кваліфікації педагогічних працівників; моделювання процесу навчання в системі підвищення кваліфікації вчителів; педагогічна стимулювання професійного зростання вчителів загальноосвітніх навчальних закладів. Результатом упровадження даних методик є навчально-методичні посібники, що мають гриф Міністерства освіти і науки України: «Саморегуляції» (2012), «Педагогічні технології: теорія і практика» (2006, 2007, 2012), «Управління навчально-виховним процесом» (2014), «Основи сучасного виховання» (2015), «Управління навчально-виховним процесом» (2016) [8].

Із метою підготовки висококваліфікованих молодих фахівців за нашою ініціативою відкрита та успішно функціонує магістратура «073 Менеджмент» за трьома спеціалізаціями «Управління навчальним закладом», «Управління проектами» та «Управління інноваційною діяльністю», що створюють базу для розвитку нового напрямку педагогічного менеджменту і забезпечують спрямування діяльності педагогічного керівництва освітніми закладами на інноваційну освіту. Разом із викладачами кафедри розроблено повне науково-методичне забезпечення дисциплін, що викладаються, відбувається постійне вдосконалення матеріальної бази для проведення навчальної та науково-дослідної роботи. У даний час на кафедрі навчається 155 магістрантів.

Завдяки науковим розробкам в Україні започатковано новий напрямок підготовки вчителя: науково-методичні основи професійної підготовки вчителів природничих дисциплін у вищих навчальних закладах; дидактичні засади розробки електронного підручника як засобу індивідуалізації навчання студентів аграрних коледжів; виховання лідерських якостей майбутніх учителів у системі студентського самоврядування; теоретико-методологічні засади підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін до професійної діяльності у профільній школі.

Для діяльності сучасних освітніх закладів розроблені методики: формування в старшокласників комунікативної компетенції в процесі вивчення іноземної мови; дидактичні умови творчого розвитку старшокласників у процесі вивчення предметів природничого циклу загальноосвітньої школи; педагогічні умови діяльності дитячих творчих колективів Полтавщини; педагогічні умови природоохоронного виховання старшокласників.

Із 2000 р. студенти природничого факультету виборюють призові місця на всеукраїнських конкурсах наукових робіт із галузей наук «Менеджмент» та «Інтелектуальна власність».

На природничому факультеті на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зя-

зюна здійснюється розробка теоретичних засад і впровадження ідеї особистісно зорієнтованого підходу до студентів у навчально-виховному процесі. Ініціатор створення та науковий керівник мережі наукових комплексів із музеями Полтавщини, загальноосвітніми та позашкільними навчальними закладами, проведення всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференцій, семінарів, симпозіумів; традиційної Міжнародної науково-практичної конференції з методики викладання природничих дисциплін «Каришинські читання» [1].

Постійно проводиться активна Міжнародна співпраця: Аріельський Університет (Ізраїль); Педагогічний університет імені Комісії національної освіти в Кракові (Польща); Секретеріат із проведення тижня енергії, що відновлюється, ініціативної Європейської комісії (Бельгія); Краківська Академія ім. Анджея Фрича Моджевського (Польща); MohawkCollage (Канада) тощо.

Здійснюється наукове керівництво мережею наукових комплексів, які стали осередком науки для викладачів, аспірантів, студентів, учителів та учнів шкіл: «Кафедра педагогічної майстерності та менеджменту – Мала академія мистецтв – освіти та позашкільні заклади Полтавщини»; «Кафедра педагогічної майстерності та менеджменту – Міжнародна і Всеукраїнська асоціація А. С. Макаренка»; «Кафедра педагогічної майстерності та менеджменту – директори освітніх закладів України»; «Кафедра педагогічної майстерності та менеджменту – меморіальні та літературно-меморіальні музеї України»; Клуб педагогічного краєзнавства.

Маємо 600 наукових праць: 8 монографій, 2 підручники, 31 посібник, біля 550 статей і тез доповідей. Також автор статті є розробником навчальних програм із різних галузей педагогічної науки, методичних рекомендацій і словників-довідників.

Навчально-методичний комплекс із педагогічних дисциплін та біології включає окремі підручники і навчальні посібники, які рекомендовані Міністерством освіти і науки України.

Під нашим керівництвом отримали ступінь кандидатів педагогічних наук:

Куторжевська Любов Іванівна. «Підготовка майбутнього вчителя до роботи вихователем у загальноосвітніх навчальних закладах для дітей-сиріт» (2004).

Значенко Олена Павлівна. «Формування інформаційної культури майбутніх учителів гуманітарних дисциплін» (2005).

Федоренко Юлія Петрівна. «Формування в старшокласників комунікативної компетенції в процесі вивчення іноземної мови» (2005).

Стрижак Світлана Володимирівна. «Науково-методичні основи професійної підготовки майбутніх вчителів природничих дисциплін у вищих навчальних закладах» (2005).

Рибалка Олена Яківна. «Формування готовності студентів біологічних факультетів до виховання у підлітків культури міжстатевих стосунків» (2005).

Білик Надія Іванівна. «Моделювання процесу нав-

чання в системі підвищення кваліфікації вчителів» (2005).

Пескун Світлана Павлівна. «Дидактичні умови творчого розвитку старшокласників у процесі вивчення предметів природничого циклу загальноосвітньої школи» (2006).

Литвинюк Людмила Вікторівна. «Педагогічне стимулювання професійного зростання вчителів загальноосвітніх навчальних закладів» (2007).

Даценко Олександр Антонович. «Педагогічні умови діяльності дитячих творчих колективів Полтавщини» (2007).

Шаповалова Людмила Всеволодівна. «Реформування змісту університетської освіти сучасної Франції» (2009).

Мороз Юрій Миколайович. «Педагогічні основи організації оздоровлення молодших школярів у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи» (2009).

Колос Юлія Зіновіївна. «Формування інформаційно-технологічних компетентностей майбутніх перекладачів у процесі фахової підготовки» (2010).

Сорокіна Галина Юріївна. «Формування функціональних компетентностей майбутніх фахівців зв'язку в процесі навчання технічних дисциплін» (2010).

Свириденко Олена Олегівна. «Педагогічні умови виховання здорового способу життя підлітків у дитячо-юнацьких спортивних школах» (2010).

Кононець Наталія Василівна. «Дидактичні засади розробки електронного підручника як засобу індивідуалізації навчання студентів аграрних коледжів» (2010).

Попович Олексій Петрович. «Виховання фізичних якостей старшокласників у навчально-тренувальних групах дитячо-юнацьких спортивних шкіл» (2010).

Денисовець Тамара Михайлівна. «Виховання здорового способу життя соціально занедбаних дітей в умовах шкіл-інтернатів» (2011).

Дяченко-Богун Марина Миколаївна. «Педагогічні умови природоохоронного виховання старшокласників» (2011).

Шупта Ірина Миколаївна. «Підготовка майбутніх менеджерів АПК України до попередження конфліктів в управлінській діяльності» (2011).

Ворона Лариса Іванівна. «Науково-педагогічна діяльність Боголюбова Миколи Миколайовича» (2012).

Кращенко Юрій Петрович. «Виховання лідерських якостей майбутніх учителів у системі студентського самоврядування» (2012).

Кирильчук Оксана Борисівна. «Виховання риторичної культури старшокласників у процесі вивчення предметів гуманітарного циклу» (2013).

Копилець Євгеній Вікторович. «Виховання екологічних ціннісних орієнтацій підлітків у процесі вивчення загальної географії» (2013).

Калініченко Ірина Олександрівна. «Виховання підлітків з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища» (2014).

Матвієнко Юрій Сергійович. «Виховання соціально-активної особистості майбутнього вчителя в сис-

темі студентського самоврядування» (2014).

Москаленко Олександр Миколайович. «Розвиток педагогічного краєзнавства Полтавщини (кінець XIX-XX століття)» (2014).

Миرونенко Леонід Леонідович. «Формування суспільствознавчих понять в учнів 9-10 класів у процесі навчання економічної географії» (2014).

Агейчева Анна Олександрівна. «Тенденції реформування дистанційного навчання в системі вищої освіти Швеції» (2014).

Жамардій Валерій Олександрович. «Формування спеціальних умінь і навичок студентів вищих навчальних закладів у процесі занять з паурліфтингу» (2014).

Гончарова Євгенія Євгенівна. «Диференціація навчання фахових дисциплін майбутніх учителів іноземної мови у вищих педагогічних закладах» (2015).

Рендюк Сергій Петрови. «Розвиток пізнавальної діяльності студентів технічних університетів у процесі вивчення математичних дисциплін» (2015).

Корягіна Наталія Віталіївна. «Підготовка майбутніх учителів до експериментальних досліджень з галузі природознавства» (2015).

Беляєва Наталія Вячеславівна. «Виховання професійно-етичних якостей майбутніх менеджерів» (2015).

Росенко Наталія Олександрівна. Виховання толерантних взаємин старших підлітків у процесі занять спортивними бальними танцями (2015).

Попович Галина Леонідівна. «Методика формування краєзнавчо-туристичних знань у майбутніх вчителів географії» (2015).

Кривошапка Ірина Василівна. «Виховання толерантності майбутніх викладачів вищої школи в умовах магістратури» (2015).

Іваниця Аліна Василівна. «Педагогічні засади сімейного виховання студентської молоді» (2015).

Венєвцева Євгенія Володимирівна. «Виховання білінгвальної культури спілкування студентів вищих педагогічних навчальних закладів» (2015).

Боловацька Юлія Ігорівна. «Особистісно орієнтоване виховання студентів у культурно-дозвілєвій діяльності вищого педагогічного навчального закладу» (2015).

Гурська Ольга Василівна. «Дидактичні умови реалізації інноваційних форм навчальної діяльності студентів коледжів у процесі вивчення суспільствознавчих дисциплін» (2016).

Кундій Жанна Петрівна. «Розвиток ідей жіночої медичної освіти у науково-педагогічній спадщині М. В. Скліфосовського (1836-1904 рр.)» (2016).

Донченко Вікторія Іванівна. «Методика навчання здоров'язбережувальних технологій студентів медичного університету» (2016).

Момот Оксана Валентинівна. «Підготовка майбутніх викладачів вищих навчальних закладів до педагогічної діяльності в умовах магістратури» (2016).

Воскобойніков Сергій Олегович. «Педагогічні умови формування професійної готовності фахівців інформаційної безпеки до захисту інформації з обмеженим доступом» (2016).

Новописьменний Сергій Анатолійович. «Формування базових компетентностей майбутніх учителів з основ здоров'я у процесі вивчення професійно орієнтованих дисциплін» (2016).

Кузьмич В'ячеслав Кузьмович. «Виховання гуманного ставлення до людей похилого віку у студентів педагогічних університетів» (2017).

Варданян Анаїт Оганесівна. «Формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів» (2017).

Мороховець Галина Юріївна. «Формування інформаційно-комунікаційних компетенцій у майбутніх лікарів» (2017).

Отримали ступінь докторів педагогічних наук:

Онїпко Валентина Володимирівна. «Теоретико-методологічні засади підготовки майбутніх вчителів природничих дисциплін до професійної діяльності у профільній школі» (2012).

Ткаченко Андрій Володимирович. «Професійний розвиток і саморозвиток особистості в творчій спадщині А. С. Макаренка» (2014).

Куліш Сергій Миколайович. «Традиції та новачі у процесі підготовки науково-педагогічних кадрів Харківського університету у XIX на початку XX ст.» (2014).

Сас Наталія Миколаївна. «Тенденції професійної підготовки майбутніх керівників навчальних закладів до інноваційного управління: теоретико-методологічний аспект» (2015).

Дяченко-Богун Марина Миколаївна. «Теоретичні і методичні засади реалізації здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності майбутніх учителів біології» (2016).

Білик Надії Іванівни. «Теоретичні і методичні засади управління адаптивно-педагогічним проектуванням регіональних освітніх систем підвищення кваліфікації педагогічних працівників» (2016).

Грицай Наталії Богданівни. «Система методичної підготовки майбутніх учителів біології в педагогічних університетах» (2016).

Кононець Наталія Василівна. «Дидактичні основи ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін

комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів» (2017).

Жданова-Неділько Олена Григорівна. «Дидактичні основи навчальної взаємодії викладача і студента в процесі вивчення педагогічних дисциплін» (2017).

Висновок. Саморегуляція притаманна всім природним об'єктам і проявляється в збереженні стабільності стану при дії зовнішніх факторів, і забезпечує функціонування природних живих і неживих систем. Формування культури студента повинно стати продовженням природних процесів саморегуляції. Педагогу необхідно сприяти розвитку механізмів, які спонукають до подолання утруднення в життєдіяльності і успіху. Оптимально створене культурно-освітнє середовище, як цілісне динамічне начало, виступає засобом ефективного стимулюючого оточення розвитку культури студентської молоді, адже саморегуляція не термінується не лише у навчальній діяльності, а й у культурному житті, самореалізації як способу саморозвитку та самовираження.

Список використаних джерел

1. Гриньова М. В. Науковий базис кафедри педагогічної майстерності та менеджменту Полтавського педагогічного університету імені В. Г. Короленка / М. В. Гриньова, Г. Ю. Сорочіна // Методика управління навчальними закладами : матер. міжнар. наук.-практ. конф. та Всеукр. наук.-практ. семінарів, (Полтава, 13-14 березня 2012 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. Ін-т педагогіки НАПН України. Ін-т пед. освіти та освіти дорослих НАПН України та ін. – Полтава, 2012. – С. 17-21.
2. Гриньова М. В. Освітнє середовище як умова ефективного розвитку обдарованої студентської молоді (з досвіду роботи природничого факультету ПНПУ імені В. Г. Короленка) / М. В. Гриньова, Г. Ю. Сорочіна // Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави : матер. IV Міжн. наук.-практ. конф., (Алушта, 21-25 вересня 2011 р.), – Ч. 2. – С. 132-139.
3. Гриньова М. В. Створення фахового середовища для підготовки магістрів спеціальностей «Управління проектами» та «Управління навчальним закладом» на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту ПНПУ ім. В. Г. Короленка / М. В. Гриньова // Вивчення та впровадження в Україні іноземного досвіду удосконалення діяльності органів пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2013. – Ч. II. – С. 108-112.
4. До питання про формування саморегуляції у студентів педагогічного університету : зб. наук. праць Полтавського держ. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1999. Вип. 3(7). – С. 147-152. (Педагогічні науки).
5. Наукова школа – Вікіпедія. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Наукова_школа.
6. Наукові школи природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка / М. В. Гриньова // Методики викладання природничих дисциплін у вищій і середній школі. XVIII Каршинські читання : зб. наук. пр. міжн. наук.-практ. конф., (Полтава, 27-28 трав. 2010 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової; Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка, ін-т педагогіки НАПН України, Полтавська міська рада та ін. – Полтава, 2010. – С. 4-7.
7. Саморегуляція [Текст] : навч.-метод. посіб. / М. В. Гриньова; Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : АСМІ, 2012. – 309 с.
8. Управління навчально-виховним процесом : навч. посіб. / Марина Вікторівна Гриньова, Лариса Василівна Малаканова, Галина Юріївна Сорочіна; Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2016. – 306 с. (Схвалено Міністерством освіти і науки України)

Дата надходження до редакції авторського оригіналу: 10.06.2017

Гриньова М. В. Авторская научная школа «Саморегуляция как основа успешной педагогической деятельности».

А *Иновационная работа авторской научной школы «Саморегуляция как основа успешной педагогической деятельности» направлена на отработку трёх доминант: студент – преподаватель – образовательная среда, где саморегуляция является высшей степенью деятельности, она вооружает умение учиться на протяжении жизни. Раскрывается сущность научной школы как неформального творческого коллектива исследователей разных поколений, объединённых общей программой и стилем исследовательской работы.*

Ключевые слова: научная школа; саморегуляция; формирование саморегуляции деятельности; аспекты саморегуляционной деятельности

Grinyova M. V. Author's scientific school «Self-regulation as the basis of successful pedagogical activity».

В *Innovative work of the author's scientific school «Self-regulation as the basis of successful pedagogical activity» is aimed at working out three dominant: student - teacher – educational environment, where self-regulation is a higher level of activity, it raises the ability to study throughout life. The essence of the scientific school as an informal creative collective of researchers of different generations united by the general program and style of research work is revealed.*

Key words: scientific school; self-regulation; activities; formation of self-regulation activities; aspects of self-regulatory activity